

Zorg, welzijn en wonen in Wintelre, daar gaan we voor!

Onderzoek naar de wensen van senioren.

In opdracht van de Werkgroep Zorg en Welzijn,
van Leefbaar Wintelre

Leden Werkgroep Zorg en Welzijn:

- Guido Schenning, voorzitter
- Marja Geven, secretaris
- Wim Ten Boske, lid
- Elly Leermakers, lid
- Riny Reniers, lid

augustus 2011

INHOUD

1	AANLEIDING	3
	Dorpsontwikkelingsplan	3
	Enquête en interviews	3
	Ontwikkelingen in de zorgverlening	3
2	PLAN VAN AANPAK	5
	Nadere inventarisatie van wensen	5
	Aantal oudere inwoners	5
	Geen dorp is gelijk	5
	Samenvatting	6
3	ZORGWENSEN	7
	<i>goed geregeld</i>	7
	<i>knelpunten</i>	7
	<i>wensen</i>	7
4	WELZIJNSWENSEN	8
	<i>goed geregeld</i>	8
	<i>knelpunten</i>	9
	<i>wensen</i>	9
	Bibliotheek	9
5	WOONWENSEN	9
	<i>geschiktheid woning</i>	10
	<i>seniorenwoningen</i>	10
	<i>bijzondere woonvormen</i>	10
	<i>behoud van een leefbaar dorp</i>	11
6	CONCLUSIES	13
	Status van de werkgroep	13

Uitgevoerd door:

Ad Pijnenborg
Hoofdstraat 28
5528 AJ HOOGELOON
pijnenborg@wxs.nl
0497 681741

1 AANLEIDING

De leefbaarheid in kleine kernen staat onder druk. Concentratie van werkgelegenheid in de stad en samengaan van gemeenten en instellingen voor zorgverlening hebben tot gevolg dat de aandacht voor de kleine kernen de afgelopen decennia is verminderd. Huizenbouw stagneert, voorzieningen verdwijnen, het sociaal leefklimaat komt in de knel.

Dorpsontwikkelingsplan

In 2008 is in Wintelre een Integraal DorpsOntwikkelingsPlan (IDOP) gemaakt en in 2009 is dit goedgekeurd door de Gemeenteraad. De Provincie heeft subsidie beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de voorgestelde projecten. Bij het opstellen van het IDOP in 2008 zijn de inwoners van Wintelre via werkgroepen nauw betrokken geweest bij het ontwikkelen van het plan. De thema's Verkeer en vervoer; Recreatie; Sociaal Klimaat en Zorg; Wonen; en Ondernemingen en Werkgelegenheid zijn uitgebreid aan de orde geweest. De Werkgroep Zorg en Welzijn is voortgekomen uit een IDOP werkgroep en maakt deel uit van Leefbaar Wintelre.

Enquête en interviews

De werkgroep heeft in december 2009 en januari 2010 een enquête gehouden om de zorgvragen en -behoeften zichtbaar te maken. Met ongeveer 50 senioren is een gesprek gevoerd en in totaal zijn 120 ingevulde enquêtes verwerkt. Een goede respons die het verantwoord maakt de uitkomsten te zien als richtlijn voor de mening van de senioren van Wintelre.

In het Projectplan Zorg Wintelre zijn de deeltaken van de Werkgroep Zorg en Welzijn uitgewerkt (18-01-2009). De belangrijkste deeltaken zijn:

- Plannen ontwikkelen zodat vertrek van mensen naar een zorginstelling buiten Wintelre kan worden uitgesteld.
- Uitbreiding Kempkeshof bewerkstelligen, samen met de Werkgroep Wonen.
- Mensen bewust maken door voorlichting over de veranderde inzichten in de zorgvoorziening.
- Bekendmaking met en stimulering gebruik van Domotica.
- Onderzoek doen, en mogelijk voorbereiden en opzetten van 'buurtzorg', een zorgcoöperatie, cq. zorgvereniging of zorgstichting voor Wintelre.
- 24-uurs zorgverlening optimaliseren voor Wintelre.
- Verbeteren bibliotheekvoorzieningen voor ouderen in Wintelre.

Ontwikkelingen in de zorgverlening

De Werkgroep Zorg en Welzijn heeft het projectplan van januari 2009 op basis van de ontwikkelingen in de zorgverlening en de samenleving bijgesteld. De overheid kiest nu uitdrukkelijk voor '*zolang mogelijk thuis wonen*', meer '*eigen verantwoordelijkheid*' en '*regie*' van de burger. Dit biedt ook een dorp als Wintelre nieuwe kansen. Het aanwezige sociale klimaat in Wintelre, dat zich kenmerkt door betrokkenheid en zorg voor elkaar, is een goede basis voor nader onderzoek hoe ouderen zolang mogelijk in Wintelre kunnen blijven wonen. De werkgroep richt zich op ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking.

Zij wil voor alle inwoners de algemene belangen behartigen opdat langer wonen in Wintelre mogelijk is.

Uit de eerder genoemde enquête van januari 2010 wordt duidelijk wat de senioren wensen en vinden:

- graag in Wintelre blijven wonen;
- graag in de eigen woning;
- veel ouderen concluderen dat hun woning binnen nu en 10 of 20 jaar niet geschikt is om in te wonen;
- wonen in 'de kern' van het dorp heeft de voorkeur;
- relatief veel senioren zijn aangewezen op een rollator of een rolstoel;
- de belangrijkste sociale contacten vinden ouderen bij de kinderen, de familie en in de buurt;
- graag zorg in de buurt; van huisarts en verpleegkundige en goede thuiszorg;
- senioren missen in Wintelre: huisarts; en de mogelijkheid van 'beschermd wonen'.

De uitslag van de enquête is nog niet besproken met de senioren. Dit moet alsnog gebeuren en biedt de Werkgroep Zorg en Welzijn de kans om op een aantal aspecten verder in te gaan. Omdat de senioren nog onvoldoende op de hoogte zijn van de veranderde visie van de overheid op de organisatie van de zorgverlening is nu de kans deze ontwikkelingen te betrekken bij de besprekingen. Een aantal aannames in het IDOP van 2009 en de enquête van 2010 dienen bijgesteld te worden. Daarom komt de werkgroep tot de conclusie dat het wenselijk is in overleg te gaan met de senioren. In dit overleg kan aan de orde komen:

- de ontwikkeling van de zorg naar zolang mogelijk 'zelfstandig wonen';
- de uitslag van de enquête;
- de veronderstellingen in het IDOP;
- de concrete knelpunten en wensen met betrekking tot langer zelfstandig wonen;
- de kansen en mogelijkheden die de ontwikkelingen bieden.

2 PLAN VAN AANPAK

Nadere inventarisatie van wensen

De werkgroep wil bereiken dat de ouderen en mensen met een beperking zich realiseren hoe het gesteld is met hun woon-, welzijns- en zorgsituatie in Wintelre. De Werkgroep Zorg en Welzijn kan pas ijveren voor verandering wanneer zij zich gesteund weet door de ouderen. Om de bewustwording bij ouderen op gang te brengen, vraagt de werkgroep ondersteuning bij de heer Ad Pijnenborg, deskundige op het gebied van ouderenzorg en burgerinitiatieven. In december 2010 en januari 2011 heeft de werkgroep de werkwijze besproken en vastgesteld. Dit is gebeurd in overleg met de werkgroep Wonen en de KBO.

Aantal oudere inwoners

Wintelre telt op 31 december 2010 1895 inwoners, hiervan zijn 295 inwoners 65 jaar of ouder (15,6%). Het aantal jonge senioren tussen de 55 en 65 jaar is 301 (15,9%). Dit betekent dat 1 op de 3 inwoners van Wintelre ouder dan 55 jaar is. Deze verhouding zal de komende 10 jaar sterk stijgen. Alle reden dus voor de werkgroep Zorg en Welzijn de wensen van de ouderen nader te onderzoeken en over de toekomst na te denken.

Geen dorp is gelijk

Geen dorp is vergelijkbaar en daarom is het belangrijk dat in ieder dorp de oplossingen gekozen worden die bij het dorp passen. De Werkgroep kan zelf het best inschatten hoe concrete wensen van ouderen en mensen met een beperking vertaald kunnen worden in Wintelre. Belangrijk is wel dat ouderen de kans krijgen te verwoorden wat hun zorgen en problemen voor de toekomst zijn op het gebied van zorg, welzijn en wonen.

Er worden door de werkgroep twee avonden georganiseerd waarin eerst het thema wonen en daarna de thema's zorg en welzijn aan de orde komen. Deze volgorde is zo gekozen, omdat, wanneer het wonen niet goed geregeld is, het nadenken over welzijn en zorg in een ander perspectief komt te staan. De gemeente Eersel is betrokken bij dit nader onderzoek door de aanwezigheid van enkele ambtenaren bij de bijeenkomsten.

Ouderen en belangstellenden worden uitgenodigd mee te denken om de nadelen van het wonen in een dorp op te heffen en de voordelen te benutten.

Note: De werkgroep kiest ervoor in haar verslaglegging het accent op zorg en welzijn te leggen omdat wonen primair het aandachtsgebied van de werkgroep Wonen is.

Samenvatting

De Werkgroep Zorg en Welzijn heeft twee goed bezochte avonden (1 maart en 30 mei 2011) georganiseerd. De deelnemers zijn geïnformeerd over ontwikkelingen van de zorgverlening en beleidsrichtingen van de overheid. Daarna hebben ouderen openhartig hun gedachten geuit en hun mening ontwikkeld. De informatie die deze avonden heeft opgeleverd onderschrijft voor een groot deel de eerdere conclusies uit de gehouden enquête. Het voorliggende verslag biedt mogelijkheden conclusies te trekken, gesprekken aan te gaan om de gedachten van instellingen te polsen en verdere plannen te ontwikkelen. De werkgroep Zorg en Welzijn wil ook nadenken over het opzetten van een organisatiestructuur dat een kader kan bieden waarbinnen activiteiten kunnen worden ontplooid. De werkgroep neemt zich voor de ouderen geregeld via 't Blaaike en bijeenkomsten te informeren en bij te praten.

3 ZORGWENSEN

De zorgverlening is een 'zorgelijk' onderwerp. Tijdens de bijeenkomst d.d. 30 mei 2011 geven ouderen aan graag in Wintelre te blijven wonen maar ze beseffen dat dit moeilijk is. Zoals de zorgverlening nu geregeld is biedt dit onvoldoende vertrouwen dat dit lukt. Ouderen zijn constructief kritisch, ze weten de oplossingen wel maar beseffen dat het niet vanzelf beter zal worden. In 7 groepjes wordt aan de hand van enkele vragen gediscussieerd over de aanwezige voorzieningen op het gebied van de zorg.

Op de vraag naar wat *goed geregeld* is in Wintelre wordt het 'bloedprikken' genoemd. 'Burenhulp', de 'onderlinge zorg voor elkaar', wordt zeer gewaardeerd. Verder is er thuiszorg, en een fysiotherapeut.

Er worden diverse *knelpunten* genoemd. Veel kritische opmerkingen betreffen Thuiszorg: 'Je kunt er niet van op aan'; 'je weet niet hoe laat ze komen en wie er komt'; 'de thuiszorg werkt met teveel verschillende personen'; 'met meerdere personen op een dag'; 'ze komen 's morgens veel te laat'; 'de wachttijd voor je zorg krijgt is te lang'. Verder wordt opgemerkt dat het ouderen zwaar valt om alles zelf te moeten regelen, de energie ontbreekt hiervoor als je iets mankeert. Wanneer je partner dement wordt kun je niet samen blijven wonen. Er is geen apotheek en geen spreekuur van de huisarts in het dorp. De weekend-arts is te ver weg.

Als *wensen* worden genoemd:

- Spreekuur huisarts en praktijkondersteuners.
- Afhaalpunt apotheek in dorp.
- Wijkzuster die veel mensen kent, zorg goed kan inschatten.
- Eén aanspreekpunt in dorp.
- Eén 'organisatie', aanspreekpunt voor zorg en voor administratie.
- Betere organisatie van de zorgverlening.
- Samenwerking Sint Joris en Zuidzorg.
- Zeggenschap over wat je gedaan wilt hebben.
- Meer tijdstippen en dagen waarop bloed geprikt kan worden.
- Inentingen in Wintelre.
- Kleinschalige verpleeghuiszorg.

4 WELZIJNSWENSEN

Ouderen* werden uitgenodigd te benoemen waarover ze tevreden zijn, wat de knelpunten en wensen zijn. In 7 groepjes is, d.d. 30 mei, gediscussieerd over de aanwezige voorzieningen op het gebied van welzijn. Ook bij dit thema is aan ouderen gevraagd wat goed geregeld is, wat de knelpunten en de wensen zijn.

Senioren zijn *goed* op de hoogte van de welzijnsvoorzieningen in Wintelre. Er zijn verschillende activiteiten, 'als je overal aan meedoet ben je bijna niet meer thuis'. Men spreekt zich positief uit over het steunpunt in Kempkeshof, de Zonnebloem, de KBO en de KVO. Sportgelegenheid is er ruimschoots. Verenigingen en clubs, er wordt veel georganiseerd. De Rosdoek, de Klussendienst, de Vervoersdienst, Tafeltje dekje (thuisbezorging van de warme maaltijd) en de Hulp bij het invullen van Belastingformulieren worden gewaardeerd. Er zijn voldoende winkels, er is een Rabobank, een boodschappendienst en het 'Blaaike'. Kortom, de ouderen zijn positief over de welzijnsactiviteiten die er zijn en over de verenigingen en de accommodaties waarin de activiteiten plaats vinden.

*daar waar ouderen staat, dient gelezen te worden: 'ouderen en mensen met een beperking'

De volgende *knelpunten* worden genoemd: ouderen zijn bang dat de Dagopvang stopt; ze maken zich zorgen omdat de koffieochtend in het steunpunt te weinig bezocht wordt; dat het handwerken geen wekelijkse activiteit is; dat Openbaar Vervoer ontbreekt; men maakt zich zorgen over de toekomst van de Liederentafel en over het feit dat jongere senioren minder meedoen. Ook de warme maaltijdvoorziening (samen eten) trekt onvoldoende belangstellenden.

Senioren geven aan wat hun *wensen* zijn met betrekking tot het welzijn:

- het vormen van en sociaal vangnet;
- opfriscursus voor het computergebruik;
- meer en betere informatie;
- beter Openbaar Vervoer.

Ondanks dat de ouderen aangeven dat er veel te doen is in het dorp en dat ze hier dankbaar voor zijn geven ze ook aan dat er angst is voor verschraling. Als *wens* spreken ze uit dat er een sociaal vangnet en meer en betere informatie moeten komen. Dit duidt op een gevoel van onzekerheid of angst voor de toekomst wanneer dit niet geregeld wordt. In deze context kan ook het ontbreken van een goed Openbaar Vervoer gezien worden. Met het 'belang van automatisering' weten ouderen dat dit belangrijke zaken zijn die het verschil maken tussen kunnen wonen in Wintelre of niet.

Bibliotheek

Omdat in het IDOP middelen voor de bibliotheek zijn aangemerkt is speciaal over dit onderwerp gesproken. De bibliotheek in Wintelre is voor ouderen naar tevredenheid geregeld. Een aantal ouderen leent wekelijks boeken en de voorraad boeken in Kempkeshof wordt van tijd tot tijd gewisseld. Ook kunnen boeken besteld worden die dan mee naar Wintelre worden gebracht. Kempkeshof heeft een abonnement en hiervan kunnen alle ouderen gebruik maken. Ouderen stellen het abonnement van Kempkeshof op de krant op prijs. Uitbreiding van het aantal boeken en een gezamenlijke leestafel zouden de sociale contacten bevorderen. De financiële middelen, benoemd in het Projectplan Zorg en Welzijn, dienen herverdeeld te worden. De huidige verdeling is niet in balans met de behoeftes.

5 WOONWENSEN

In de eerste bijeenkomst op 1 maart 2011, denken 70 belangstellenden mee over de gevolgen van de vergrijzing in Wintelre. Zij worden gestimuleerd na te denken over hun huidige woonsituatie; de plek waar men oud wil worden; en waaraan een eventuele nieuwe woning moet voldoen. Na een korte inleiding over de ontwikkeling van zorg op het platteland en de grotere eigen verantwoordelijkheid die mensen moeten nemen voor hun eigen leven (de zorgzame samenleving is voorbij) discussiëren senioren in 9 groepjes aan de hand van enkele vragen. Deze vragen stimuleren tot kritisch kijken naar de mogelijkheden en knelpunten van de eigen woning en een seniorenwoning in Wintelre. Per groep heeft men de mogelijkheden en knelpunten benoemd.

De ouderen denken na over de *geschiktheid van de woning* waarin ze nu wonen en hoe geschikt de woning over 10 jaar zal zijn. Verschillende ouderen hebben al maatregelen genomen en hun woning aangepast. Een minderheid denkt dat de woning niet geschikt is en of niet geschikt te maken is. Veel ouderen weten het niet en twijfelen wat te doen. Het lijkt erop dat een aantal ouderen indien de mogelijkheid er komt graag zou willen verhuizen. Waar men dan zou willen wonen is eigenlijk geen vraag. Het merendeel van de aanwezigen wil het liefst wonen tegenover de kerk. De braakliggende bouwgrond heeft algemeen de voorkeur, waaruit de geuite afkeer van Koemeersdijk misschien ook te verklaren is. Buiten kijf staat dat de inwoners graag in hun dorp willen blijven wonen. De eis die men stelt aan een *seniorenwoning* is dat deze geschikt moet zijn om zorg in te kunnen ontvangen. Een extra logeerkamer voor de (klein) kinderen is gewenst. Sommige geven de voorkeur aan een grotere woning met een oppervlakte van 100 m². Veel senioren geven aan geen bezwaar te hebben tegen het wonen op een verdieping. Voor zowel kopen als huren is belangstelling. Bijzonder in Wintelre is dat verschillende ouderen de wens voor *bijzondere woonvormen* uiten zoals: de 'meerpersoonswoning'; de kangoeroewoning; wonen in een 'hofje'; en in een mantelzorgwoning bij de kinderen. Ook de mogelijkheid van een kleinschalige verpleegunit heeft belangstelling. Het 'bouwen in eigen beheer' is voor vooral jongere senioren een wens.

Tijdens de afsluitende evaluatie worden enkele algemene thema's besproken. Zo wordt opgemerkt dat men het geen prettig idee vindt wanneer een grote bovenwoning leeg blijft na een woningaanpassing. Men oppert oplossingen voor het tuinonderhoud, zoals het samen inkopen van deze dienst. Het inzetten van ICT ten behoeve van het langer blijven wonen in Wintelre roept gedachten op van de computer die mensen gaat vervangen. Ouderen hebben nog geen positief beeld bij automatisering voor hun eigen welzijn en gezondheid.

De senioren maken zich zorgen over de leefbaarheid van het dorp omdat dit de mogelijkheden langer te blijven wonen in Wintelre moeilijk kan maken. Vooral wanneer men er aan denkt niet meer mobiel te zijn maakt men zich zorgen. Voor het *behoud van een leefbaar dorp* vindt men de volgende voorzieningen belangrijk. (In volgorde van belangrijkheid):

- huisarts;
- winkelvoorziening;
- bakker;
- apotheek;
- openbaar vervoer;
- bank;
- kerk en pastoor;
- weekmarkt;
- verpleeghuis voor eigen inwoners;
- vliegveld niet groter groeien, teveel lawaai;
- minder verkeer door het dorp;
- ontwikkeling van ICT is niet bij te houden;
- thuiszorg en Hulp bij het Huishouden;
- voldoende contacten;

- genoeg jongeren;
- meer woningen op 'Aangelag', in plaats van Koemeersdijk;
- bibliotheekvoorziening.

6 CONCLUSIES

De Werkgroep Zorg en Welzijn is er zich van bewust dat ouderen verwachten dat er met hun duidelijke meningen iets gedaan wordt. De werkgroep realiseert zich dat hun status als werkgroep van Leefbaar Wintelre weinig formele mogelijkheden biedt om zaken concreet uit te werken. De volgende aangedragen thema's vragen aandacht om uitgewerkt te worden:

- De behoefte aan Informatie en advies in één loket - Met de huisartsen dient de wens van ouderen voor een spreekuur in Wintelre besproken te worden. Dit geldt voor de huisarts en de apotheek.
- Met de thuiszorginstellingen kan gesproken worden over de ervaren knelpunten en wensen van senioren.
- De woonwensen zijn helder en kunnen door de Werkgroep Wonen opgepakt worden. Advies: Inventariseer nader de woonwensen van mensen met een beperking.
- De als zorgelijk benoemde welzijnsactiviteiten vragen aandacht.
- De vragen met betrekking tot de eetgroep kunnen nader onderzocht worden.
- Het Openbaar Vervoer en de ervaren beperkingen vragen aandacht.
- De werkzaamheden en de verantwoordelijkheden van de Zonnebloem, de ziekgroep en wellicht andere partijen als de KBO en de KVO vragen om afstemming om te bereiken dat ouderen ontvangen wat ze nodig hebben. De samenwerking tussen professionals en vrijwilligers welzijnsactiviteiten en mantelzorgers vraagt aandacht.

De werkgroep ziet het ook als zijn taak om zich in te zetten voor andere leeftijdsgroepen die zorg / aandacht behoeven.

Status van de werkgroep

De Werkgroep realiseert zich dat het nodig is op korte termijn na te denken over de gewenste status van de 'werkgroep' die zich voor ouderen en mensen met een beperking in Wintelre inzet. De huidige Werkgroep Zorg en Welzijn is er na deze inventarisatie en de verwachtingen die bij de ouderen gewekt zijn van overtuigd dat er nu serieus verder gewerkt moet worden. De werkgroep wil zich bezinnen op haar doelstelling en de middelen hoe haar doelstelling te bereiken. Hierbij past al dan niet een juridische status die het mogelijk maakt dit te bereiken. De werkgroep vraagt de heer Pijnenborg hen bij dit proces te ondersteunen.

Deze rapportage is tot stand gekomen door de hulp van de heer Pijnenborg, de inzet van de werkgroep Zorg en Welzijn en de financiële medewerking van de Gemeente Eersel en de Provincie Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant

